

Energi- och klimatplan

för Lidköpings kommun 2025 - 2045

Utgångspunkter och inriktningsmål

Omfattning

Energi- och klimatplanen med tillhörande handlingsplan omfattar energiförsörjning, klimatpåverkan och klimatanpassning inom kommunens geografiska område.

Energiförsörjning: omfattar produktion, distribution och användning av energi som sker inom kommunkoncernen samt hos boende och verksamheter inom Lidköping kommuns geografiska område. Detta inkluderar även energianvändning inom transportsektorn.

Klimatpåverkan: omfattar tillförda och undvikna utsläpp av växthusgaser till atmosfären som invånare och verksamheter i Lidköping ger upphov till. Utsläppen omfattar alla samhällssektorer och är inte begränsade till kommunens geografiska område.

Klimatanpassning: omfattar arbetssätt för att förutse, förebygga och hantera konsekvenser av ett förändrat klimat.

Begreppsförklaring

I planen används ett antal olika begrepp för att beskriva kommunen. Med kommunens förvaltning avses kommunledningskontoret och kommunens fyra sektorer. Kommunens förvaltning och de fem helägda kommunala bolagen utgör tillsammans en kommunkoncern. Geografiska Lidköping avser hela kommunen inom kommungränsen. Geografiska Lidköping benämns även som "Lidköpings kommun".

Målgrupp

Energi- och klimatplanen vänder sig i första hand till tjänstepersoner och förtroendevalda i kommunkoncernen. Planen kan även nyttjas för att visa på kommunkoncernens ambitioner på området för externa intressenter, exempelvis kommuninvånare, verksamheter och regionala intressenter.

Process för framtagande

Energi- och klimatplanen har samberetts under 2023–2024 under ledning av chef för Sektor samhälle. I styrgruppen har också chef för område Strategisk planering, chef Sektor service samt VD:ar för de helägda bolagen AB Bostäder, Lidköping Energi AB, Lidköping miljö och teknik AB och Lidköpings Näringslivsfastigheter AB deltagit.

I projektgruppen har representanter från de mest berörda sektorerna och bolagen ingått.

Dialog med olika aktörer har varit centralt i arbetet med energi- och klimatplanen. Dialogen har skett via olika möten och seminarier med sektorer och bolag. Partigrupperna har erbjudits information om energi- och klimatplanen.

Konsultstöd har upphandlats för att bidra med fackkunskap vid möten, ta fram underlagsmaterial samt ta fram ett förslag till energi- och klimatplan.

Arbetet har drivits i samverkan med Skaraborgs kommunalförbund. Dialog har under arbetets gång genomförts med ett flertal intresseorganisationer. Under våren 2024 har externa aktörer haft möjlighet att lämna synpunkter på planen.

INNEHÅLL

Inledning	5
Syfte.....	6
Lidköpings vision	6
Systemperspektiv på energi- och klimatfrågor.....	7
Utgångspunkter och inriktningsmål	9
Organisation och styrning	10
Trygg och hållbar energiförsörjning	12
Minskad klimatpåverkan	15
Klimatanpassning	17
Ansvar, genomförande och uppföljning	19
Styrdokument från global till lokal nivå	22

Dokumentinformation

Dokumenttyp: Plan
Dokumentet gäller för: Lidköpings kommun
Fastställt: Kommunfullmäktige XXX
Diarienummer: KS 2020/455 Energi- och klimatplan
Reviderad: Ej reviderad
Giltighetstid: Tillsvidare
Ansvarar för uppföljning och revidering: Chef sektor samhälle

Läsanvisning

Energi- och klimatplanen består av tre delar.
Del 1: Utgångspunkter och inriktningsmål
Del 2: Bakgrund och vägledning
Del 3: Handlingsplan

INLEDNING

Syfte

Lidköpings energi- och klimatplan pekar ut en gemensam, långsiktig riktning för kommunens energiförsörjning, minskad negativ klimatpåverkan och klimatanpassning. Planen siktar långsiktigt mot 2045 men har ett antal inriktningsmål och åtgärder med kortare tidsperspektiv. Dokumentet är ett av kommunkoncernens styrdokument för arbetet med energi och klimat och ett av flera verktyg för att uppfylla kommunens vision samt det politiskt beslutade målet "Hållbart, robust och anpassningsbart samhälle". Ett robust och resurseffektivt energisystem är en förutsättning för att möjliggöra önskad utveckling. Enligt lagen om kommunal energiplanering (1977:439) ska varje kommun ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi.

Planen syftar till att utgöra en plattform för koncernövergripande samarbete inom energi- och klimatfrågor och bidra till att:

- Bevara och vidareutveckla en robust och resurseffektiv energiförsörjning i geografiska Lidköping på kort och lång sikt och därigenom uppfylla lagen om kommunal energiplanering.
- Minska klimatpåverkan som orsakas av aktiviteter hos kommunkoncernen, invånare och andra verksamheter inom kommunen.
- Utveckla strategiskt arbete med klimatanpassning för att förbereda för och förebygga konsekvenser av ett förändrat klimat.
- Möjliggöra för en hållbar tillväxt i kommunen.
- Uppfylla intentionerna i regionala, nationella och internationella styrdokument.

Lidköpings vision

Visionen för Lidköpings kommun lyder: "Lidköping – en välkomnande och hållbar kommun. Vi vill att Lidköping ska uppfattas som en välkomnande kommun, både att besöka, bo och verka i. Vi vill också skapa det hållbara Lidköping. Därför har Lidköpings kommun beslutat att hållbar utveckling ska prägla all verksamhet och långsiktig planering." Till visionen finns ett antal politiska mål (styrkort) som anger viljeinriktning för att nå visionen och färdriktningen av vad som ska prioriteras under de kommande åren. Ett av dessa politiska mål är "Hållbart, robust och anpassningsbart samhälle" där det bland annat framgår att "Vi anpassar oss till klimat- och samhällsförändringar" och att "Vi har tagit steg mot en högre grad av självförsörjning av energiproduktion".

Energi- och klimatplanen bidrar till kommunens vision genom att skapa förutsättningar för att minska vår klimatpåverkan, anpassa vårt samhälle till ett förändrat klimat och säkerställa tillgång till robust och resurseffektiv energiförsörjning. Energiförsörjning med stor andel förnybar och återvunnen energi, som produceras lokalt, är en nyckel för att minska klimatpåverkan.

” ...en välkomnande och hållbar kommun. ”

Systemperspektiv på energi- och klimatfrågor

En förutsättning för att lyckas med ambitionsnivån inom energi- och klimatarbetet är att tillämpa ett brett perspektiv. Energi- och klimatplanen utgår därför från en helhetssyn, ett så kallat systemperspektiv. Ett systemperspektiv innebär att de fulla konsekvenserna av en förändring hanteras så långt det är relevant och praktiskt möjligt, såväl geografiskt som i tid. Det kan bland annat handla om konsekvenser för klimatet eller den lokala miljön, såväl som ekonomiska eller sociala konsekvenser för olika intressenter. På så sätt möjliggörs en kostnads- och resurseffektiv utveckling, där lokala resurser kan tas tillvara och utsläpp minskas globalt.

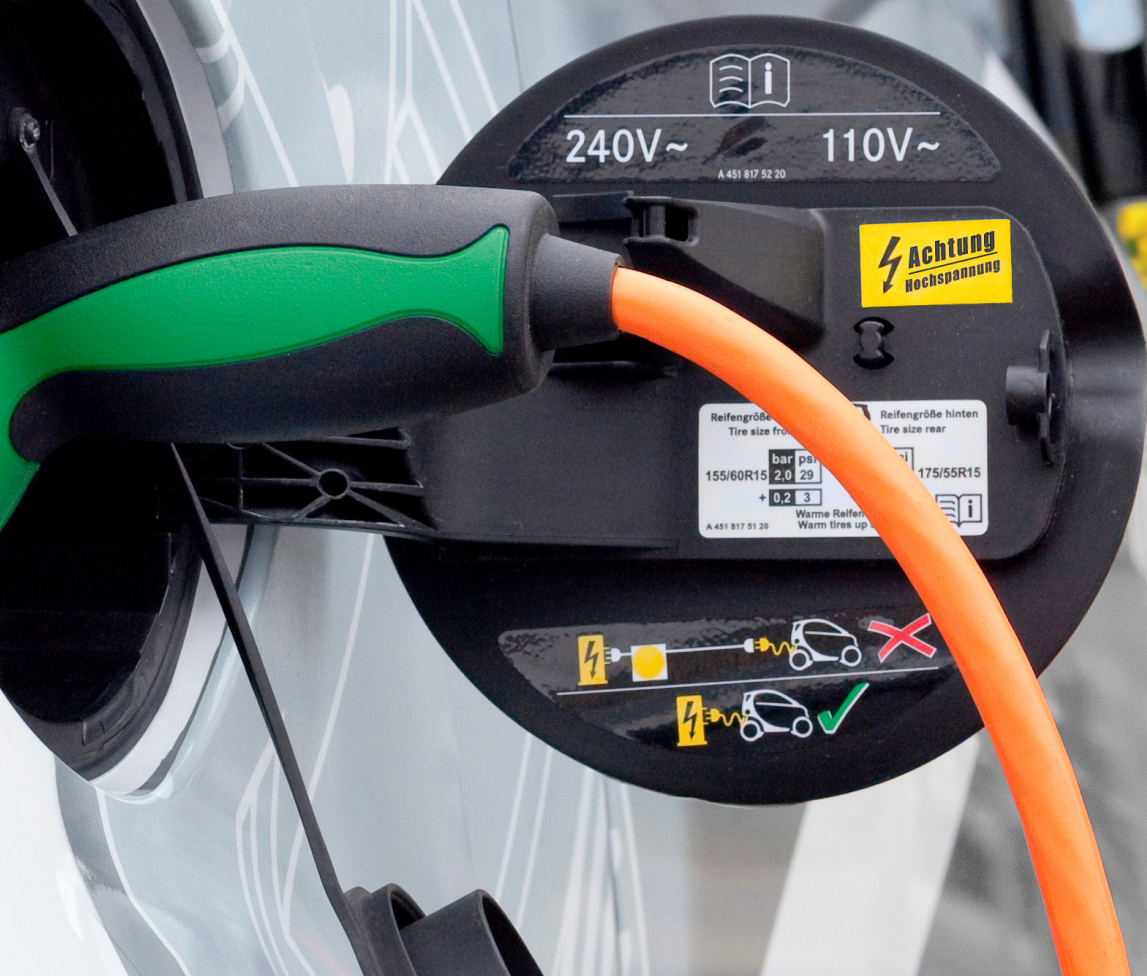
I kommunens hållbarhetsprogram beskrivs att det behövs en helhetssyn på hållbarhet och en ökad grad av tvärssektoriellt arbete

för att lyckas med målen i Agenda 2030. Ett exempel är klimatfrågan som behöver ses ur ett globalt perspektiv, samtidigt som den hanteras på lokal nivå. Inom ramen för energi- och klimatplanen ska kommunkoncernen hantera lokala utmaningar utan att bidra till att global klimatpåverkan ökar eller att försämringar sker inom andra hållbarhetsområden.

Energi- och klimatplanen ska ge möjligheter för att snabbt minska utsläpp av växthusgaser till atmosfären, vidareutveckla robust energiförsörjning och samtidigt anpassa samhället till de klimatförändringar som redan sker. Detta är komplexa utmaningar som kräver obekväma beslut och många åtgärder, såväl lokalt som nationellt och globalt. Genom en helhetssyn på hur dessa beslut och åtgärder påverkar omkringliggande system minskar risken för att de får oönskade effekter.

UTGÅNGSPUNKTER OCH INRIKTNINGSMÅL

Utgångspunkter och inriktningsmål

Energi- och klimatplanen utgår från fyra övergripande utgångspunkter som tillsammans ska möjliggöra uppfyllande av energi- och klimatplanens syfte.

1. Organisation och styrning inom kommunkoncernen främjar samarbete, kunskapsdelning och innovation inom energi- och klimatområdet.
2. Geografiska Lidköping har en trygg och hållbar energiförsörjning.
3. Geografiska Lidköping bidrar till minskad klimatpåverkan.
4. Geografiska Lidköping är väl förberedd för att hantera ett förändrat klimat.

Utifrån dessa fyra utgångspunkter har ett antal inriktningsmål tagits fram. Syftet med inriktningsmålen är att skapa en samsyn inom kommunkoncernen och ge en riktning för energi- och klimatarbetet. Målen ger vägledning för beslutsfattande, prioritering av åtgärder och resursallokering. De förväntade resultaten fungerar som en referenspunkt för att bedöma organisationens framsteg och prestationer över tid och möjliggör även en utvärdering av energi- och klimatplanens effekt. Genom att etablera och kommunicera tydliga inriktningsmål kan kommunkoncernen skapa ett engagemang och en gemensam målbild för framtiden.

Organisation och styrning

1. Organisation och styrning inom kommunkoncernen främjar samarbete, kunskapsdelning och innovation inom energi- och klimatområdet

Följande långsiktiga inriktningsmål kopplas till organisation och styrning.

1a. Kommunkoncernen har hög ambitionsnivå när energi- och klimatfrågor hanteras i såväl verksamhet som långsiktig planering.

Politiska beslut som har tagits i Lidköpings kommun visar på en ambitiös hållbarhetsagenda med fokus på social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet. Den höga ambitionsnivån ska vara väl förankrad och implementerad på såväl politisk nivå som i fysisk planering, övriga strategiska planer och i kommunens dagliga arbete. Ett aktivt arbete bör också drivas för att anpassa kommunens verksamhet och samhället till klimatförändringarna.

Förväntat resultat

- Kommunkoncernen uppfattas lokalt och nationellt som en föregångare gällande ambitionsnivå och inkludering av energi och klimat i strategiska processer.
- Frågor som påverkar energiförsörjning, minskad klimatpåverkan och/eller klimatanpassning prioriteras och integreras i ordinarie verksamhetsstyrning.
- Frågor som påverkar energiförsörjning, minskad klimatpåverkan och/eller klimatanpassning inkluderas i de kommunala verksamheternas rutiner och processer där det är relevant.
- Den höga ambitionsnivån inom kommunkoncernen leder till minskad klimatpåverkan från direkta och indirekta utsläpp.

1b. Kommunkoncernen har god övergripande förståelse för energi- och klimatfrågor och det finns en kultur av kunskapsdelning och engagemang, vilket även ger avtryck externt.

Genom att främja kunskapsdelning och lärande inom kommunkoncernen kan kompetensen ökas effektivt. Detta skapar en kultur som stöder välgrundade beslut och möjliggör att kommunen blir en föregångare. Även flexibelt arbete och tvärsektoriellt samarbete är framgångsfaktorer för att kunna hantera stora samhällsförändringar. Genom att samverka och dela kunskap kan målkonflikter förutses och hanteras. Kompetensen behöver också anpassas till olika verksamheter och det behövs fördjupad kunskap för att fatta beslut om energi och klimat.

Förväntat resultat

- Ökad förståelse och ökat engagemang för energi- och klimatfrågor generellt, med särskilt fokus på kommunkoncernens roller och möjlighet att bidra inom ramen för kommunens olika verksamheter.
- Ökad kunskapsdelning kring energi- och klimatfrågor mellan olika verksamheter inom kommunkoncernen och till invånare, föreningsliv och näringsliv.
- Ökad förmåga att hitta synergier mellan olika delar av kommunkoncernen vid arbete med energi- och/eller klimatrelaterade frågor samt ökad förmåga att hantera målkonflikter.

1c. Det är tydligt för kommunkoncernen vilken roll, vilket ansvar och mandat respektive verksamhet har inom de frågor som omfattas av energi- och klimatplanen.

Energi- och klimatomställningen påverkar hela samhället. Kommunkoncernen har i sina olika roller stora möjligheter att bidra till robust energiförsörjning och minskad klimatpåverkan samt till klimatanpassning. För att kunna göra detta på ett verkningsfullt sätt behövs en tydlig gemensam målbild inom hela kommunkoncernen. Det behöver också finnas en tydlighet kring den egna rollen respektive alla andras roller i denna omställning. Rollfördelningen behöver anpassas till de behov som energi- och klimatomställningen för med sig.

Förväntat resultat

- Det finns en tydlig rollfördelning för hur olika delar av den kommunala organisationen ska bidra till att uppfylla energi- och klimatplanens inriktningsmål. Respektive verksamhet inom kommunkoncernen har ansvar, mandat och resurser för att uppfylla sin roll.
- Det finns en tydlig styrning av arbetet med genomförandet av energi- och klimatplanen.
- Det är tydligt för externa intressenter hur kommunkoncernen arbetar med energi- och klimatomställningen.

1d. Den övergripande styrningen av kommunkoncernens organisation möjliggör och uppmuntrar till effektivt resursutnyttjande, samverkan och innovation, såväl internt som externt.

Omställningen mot mer robusta energisystem, minskad klimatpåverkan och klimatanpassning kräver innovation och samarbete. Kommunen måste kunna hantera förändringar och samverka internt och externt. Styrningen bör främja effektiva arbetssätt med transparens och systemperspektiv. Politiskt beslutade mål och ägardirektiv anger riktningen för prioriteringar och effektiv resursanvändning. De bör också uppmuntra innovation och samarbete för helheten. Rutiner och arbetssätt ska säkerställa att rätt aktörer involveras i rätt skede.

Förväntat resultat

- Politiskt beslutade mål skapar förutsättningar för att leva upp till inriktningsmålen och genomförande av åtgärderna i energi- och klimatplanen.
- Bolagens ägardirektiv ger förutsättningar för och uppmuntrar till samverkan mellan kommunens olika delar samt till innovation och innovativa arbetssätt.
- Samordnade och effektiva planerings- och genomförandeprocesser i olika delar av kommunkoncernens verksamhet, där det finns tydliga rutiner för när samordning ska ske och vilka som ska involveras i olika skeden.

Trygg och hållbar energiförsörjning

2. Lidköpings kommun har en trygg och hållbar energiförsörjning

Följande långsiktiga inriktningsmål kopplas till trygg och hållbar energiförsörjning.

2a. Trygg och hållbar energiförsörjning gör geografiska Lidköping till en attraktiv kommun för boende och verksamheter.

Lidköpings kommuns vision om att vara en välkommande och hållbar kommun förutsätter en fortsatt tillgång till trygg energiförsörjning. Genom att använda lokala resurser, som kraft- och fjärrvärmesystem, kan kommunkoncernen säkerställa hållbarhet. Tydlig och transparent kommunikation kring energiförsörjning samt lokala prismodeller för el och fjärrvärme är viktiga. Det ska vara enkelt för energianvändare att bidra till ett hållbart energisystem och minska sina kostnader. Smidig dialog med kommunen kring energiförsörjning kan vara avgörande för de som vill expandera eller etablera sig i Lidköping.

Förväntat resultat

- Invånare och verksamheter känner sig trygga med att de har tillgång till hållbar försörjning av el, värme och drivmedel till fordon och arbetsmaskiner.
- Kommunkoncernen skapar förutsättningar för att invånare och verksamhetsutövare ska kunna stärka en trygg och hållbar energiförsörjning.
- Trygg och robust energiförsörjning är ett argument för nya invånare och verksamheter att etablera sig i Lidköping.

2b. Invånare och verksamheter i Lidköping har tillgång till den energi de behöver när de behöver den utan större störningar eller avbrott, såväl vid vardag som under en samhällsstörning.

Tillgång till energi är kritiskt för dagens samhälle, särskilt med ökat beroende av el i olika sektorer. Klimatförändringar och geopolitiska faktorer har ökat betydelsen av robusthet såväl nationellt som lokalt. Kommunkoncernen arbetar kontinuerligt med att öka energiförsörjningens tillförlitlighet och krisberedskap. Energileverantörer har ansvar för att motverka störningar och kommunicera avbrott, medan framtida användare kan bidra genom att styra sin energikonsumtion för att öka systemets robusthet.

Förväntat resultat

- Robustheten i energiförsörjningen ökar genom sektorernas och bolagens arbete med kontinuitetshantering, som syftar till att hantera en samhällsstörning eller extraordinär händelse.
- Robustheten i energiförsörjningen ökar också när åtgärdsplanen för den kommunövergripande risk- och sårbarhetsanalysen genomförs.

2c. Den lokala energiproduktionen i geografiska Lidköping baseras på förnybara och återvunna resurser.

Energisektorn anpassas för att minska klimatpåverkan samtidigt som en pålitlig energiförsörjning är avgörande för att andra sektorer ska kunna ställa om. Efterfrågan på el förväntas öka kraftigt. Lidköping har lokal elproduktion från förnybara källor, men Försvarsmaktens närvaro begränsar utbyggnaden av vindkraft. Lokal planerbar kraftvärme har potential att ytterligare optimeras för maximal elproduktion istället för att primärt leverera el när värmebehovet tillåter.

Förväntat resultat

- Mängden fossilbaserade bränslen i lokal energiproduktion minskar stadigt.
- Bred politisk förankring runt användningen av förnybara och återvunna resurser för energiproduktion ger långsiktiga förutsättningar för lokala aktörer.
- Det lokala elnätet förvaltas och utvecklas kontinuerligt för att möta nuvarande och framtida behov.

2d. Energiresurser nyttjas så effektivt som möjligt.

Energieffektivisering är viktigt för att möjliggöra en resurseffektiv energi- och klimatomställning. Effektiv energianvändning i framtidens energilandskap handlar mycket om hur, när och var olika typer av energiresurser används. Begreppet innefattar behov av att minska vår energianvändning genom energieffektivisering samtidigt som vi värnar om vilken typ av energiresurs som nyttjas till vad. Exempelvis kan nyttjande av värme istället för el till uppvärmning ofta bidra till att frigöra el till andra användningsområden och tränga undan elproduktion från fossila bränslen. Effektiv energianvändning innefattar också förmåga till flexibilitet genom att styra energianvändning till tidpunkter på dygnet och året då det för energisystemet som helhet är mest gynnsamt. Genom effektiv energianvändning kan kostnader, resursbehov och utsläpp av växthusgaser från energiproduktion och användning minskas. För att lyckas krävs en ökad samverkan mellan energiproducenter, distributörer och användare.

Förväntat resultat

- Kommunkoncernens lokaler har en hög nyttjandegrad samt en flexibel och effektiv energianvändning.
- Samhällsplaneringen utgår från att användningen av energiresurser ska vara så effektiv som möjligt.
- Kommunkoncernen skapar incitament för och delar information om effektiv energianvändning hos invånare och verksamheter.
- Möjligheter till energidelning och storskalig energilagring i geografiska Lidköping har utretts.

2e. Lidköpings kommunkoncern är en aktiv partner i regionens och Skaraborgs energisamarbeten

I Skaraborgsregionen planeras många industrisatsningar och befolkningen förväntas öka kraftigt. Samarbeten inom Skaraborg och Västra Götaland säkerställer en trygg och hållbar energiförsörjning. Skaraborgs kommunalförbund har tagit initiativ till en gemensam energiförsörjningsplan för att öka tillgången på el i regionen. Inom regionen finns också samverkan mellan energi- och elnätsbolag där kommunkoncernen deltar.

Förväntat resultat

- Lidköpings kommunkoncern är en aktiv part i lokala och regionala samarbeten och nätverk som syftar till att främja robust och hållbar energiförsörjning.
- Som en del i energisamverkan i Skaraborg har områden för ökad produktion av el identifierats, såväl inom som utanför kommunens gränser.

Minskad klimatpåverkan

3. Lidköpings kommun bidrar till minskad klimatpåverkan

Följande långsiktiga inriktningsmål kopplas till minskad klimatpåverkan.

3a. Global klimatpåverkan, som uppstår på grund av invånares och verksamheters aktiviteter, minskar stadigt.

Kommunkoncernen har genom sina olika roller och ansvarsområden stora möjligheter att minska sitt bidrag till den globala klimatpåverkan. Den huvudsakliga orsaken till ökad klimatpåverkan är utsläpp av växthusgaser från mänskliga aktiviteter. En mobilisering av hela samhället krävs för att minska klimatpåverkan. Beteendeförändringar och medvetna val från kommuninvånare och verksamheter är avgörande. Kommunkoncernen har ett ansvar att skapa förutsättningar för förändring. Den fysiska planeringen är av största vikt för att forma ett samhälle där förutsättningar finns för nya beteendemönster och ökad hushållning med resurser.

Förväntat resultat

- En minskning av de direkta utsläppen av växthusgaser inom kommunens geografiska område i enlighet med gällande mål.
- En stadig minskning av indirekta växthusgasutsläpp som uppstår eftersom Lidköpings invånares och lokala verksamheters konsumtion minskar.
- En stadig minskning av utsläppen som kommunkoncernens egen konsumtion ger upphov till.
- Möjligheterna för ökad inbindning av koldioxid i skogar och övrig grönstruktur har tillvaratagits där kommunkoncernen har rådighet.
- Kommunkoncernen agerar som lokal föregångare inom transportområdet genom att egna och upphandlade transporter sker hållbart samtidigt som antalet transporter minimeras.

3b. Hög ambitionsnivå inom klimatområdet bidrar till att göra Lidköpings kommun till en attraktiv kommun för boende och verksamheter.

Med kommande förändringar i klimatet är det nödvändigt för kommuner att visa ledarskap inom klimatområdet. Kommunkoncernen antar en hög ambitionsnivå för att minska lokala utsläpp och för att skapa en attraktiv plats för invånare och verksamheter. Genom hållbarhetsåtgärder och klimatomställning lockar man invånare och verksamheter som delar visionen för en hållbar och välkommande kommun. Det stärker Lidköpings kommuns konkurrenskraft och bidrar till långsiktig hållbarhet.

Förväntat resultat

- Befintliga verksamheter utvecklas och nya företagsetableringar tillkommer med affärsidéer inom hållbarhet och klimat, vilket också genererar fler attraktiva arbetstillfällen.
- Allt fler invånare och verksamheter engagerar sig aktivt i klimatfrågor, vilket öppnar upp för samarbeten och gemensamma insatser.

3c. Kommunkoncernen utvecklar cirkulära och resurseffektiva lösningar.

En cirkulär ekonomi är avgörande för att uppnå klimatmålen. Den främjar delning av resurser. Användningen av befintliga produkter, material och komponenter maximeras för att minimera beroendet av jungfruliga naturresurser. Kommunkoncernen har möjlighet att prioritera ett ökat återbruk i verksamheten och där så är möjligt välja återbrukade produkter vid upphandling. Det kan också ställas krav som förlänger livslängden på produkter och maximerar möjligheten till återanvändning och återvinning.

Förväntat resultat

- Fler etablerade företag i Lidköping med cirkulära affärsmodeller.
- Kommunkoncernen ställer krav som främjar ökad cirkularitet vid upphandling.
- Kommunkoncernen har aktivt förändrat sina konsumtionsmönster så att återbruk är ett dominerande inslag i hur produkter används.

3d. Kommunkoncernen skapar i samarbete med lokala och regionala aktörer goda förutsättningar för kommunens invånare, näringsliv och besökare att nyttja resurser effektivt och genomföra aktiviteter med låg klimatpåverkan.

I samarbete med näringslivet, ideella organisationer, akademi och andra kommuner kan kommunkoncernen utveckla gemensamma strategier för att minska klimatpåverkan. Samarbetet möjliggör kunskaps- och resursutbyte. Kommunkoncernen kan i sina olika roller underlätta för invånare, verksamheter och besökare att minska sin klimatpåverkan. Om klimatsmarta val och hållbarhet blir normen, kommer detta i hög grad bidra till att minska klimatpåverkan.

Förväntat resultat

- Kommunkoncernen är aktiv i nätverk som bidrar till att föra energi- och klimatarbetet framåt.
- Fler aktörer i samhället gör åtaganden om att minska sitt bidrag till den globala klimatpåverkan.
- Dialog och kommunikation ökar intresset och acceptansen i samhället för åtgärder som minskar bidraget till den globala klimatpåverkan.
- Kommunkoncernen utgör en kontaktyta mot näringslivet och andra intressenter och möjliggör lokala och regionala symbioser, där restprodukter från en aktör nyttjas som insatsvaror hos en annan.

Klimatanpassning

4. Lidköpings kommun är väl förberedd för att hantera ett förändrat klimat

Följande långsiktiga inriktningsmål kopplas till klimatanpassning.

4a. Kommunkoncernen arbetar strategiskt med klimatanpassning där utmaningar kopplat till klimatförändringar analyseras och sårbarheter identifieras.

Samtidigt som vi arbetar med att begränsa vår klimatpåverkan måste vi också arbeta med att anpassa vårt samhälle till ett förändrat klimat. Som underlag i det arbetet behöver vi ha en tydlig bild över hur klimatförändringarna kan komma att påverka Lidköping och vilka utmaningar vi står inför för att kunna ta rätt beslut kring vilka åtgärder som behöver genomföras och hur de ska prioriteras. Vi behöver identifiera vilka risker som kommer ge störst konsekvenser för Lidköping och vilka konsekvenser det kommer innebära för olika samhällsviktiga funktioner och verksamheter.

Förväntat resultat

- Det finns kunskap och underlag för att jobba med klimatanpassning.
- Det finns en samlad bild över Lidköpings kommuns utmaningar kopplat till klimatförändringar.
- Det finns en analys över vilka samhällsviktiga funktioner och sårbara verksamheter som kan komma att påverkas av ett förändrat klimat.

4b Kommunkoncernen har ett systematiskt arbete med klimatanpassning där behov av åtgärder identifieras, prioriteras, genomförs och följs upp.

I arbetet med att genomföra åtgärder för klimatanpassning krävs ett systematiskt arbetssätt. Arbetet med fysiska åtgärder kräver en bred organisation och ett tvärsektorielt arbete eftersom de ofta involverar flera olika kompetensområden. Åtgärder för klimatanpassning kan ske som specifika projekt eller som en del av ett större projekt. Arbetet med klimatanpassning behöver följas upp och utvärderas kontinuerligt för att ta vara på kunskap och erfarenheter eftersom arbetet pågår under lång tid.

Förväntat resultat

- Det finns ett tvärsektorielt och samordnat arbete med klimatanpassning inom kommunkoncernen.
- Det finns ett systematiskt tillvägagångssätt för att ge vägledning vid prioritering och val av åtgärder.
- Kommunkoncernen arbetar kontinuerligt med att kunna genomföra åtgärder för klimatanpassning.
- Det finns ett etablerat system för att dokumentera erfarenheter från inträffade extrema väderhändelser.

4c. Kommunkoncernen arbetar kontinuerligt med samverkan och kunskapshöjande insatser inom klimatanpassning.

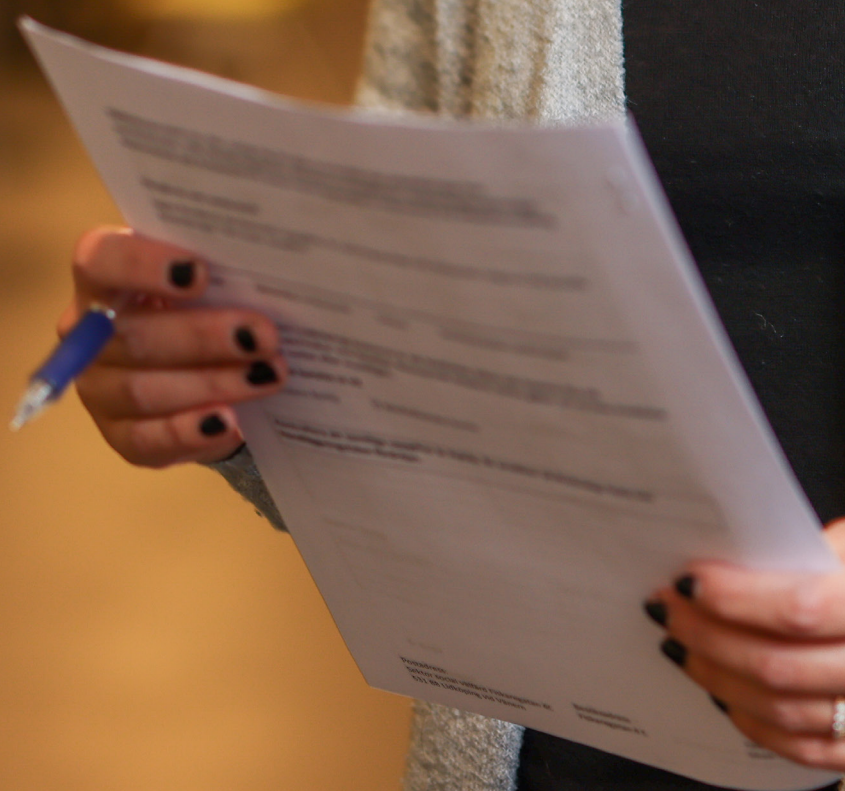
Kommunkoncernen har en viktig roll i arbetet med klimatanpassning men för att kunna klimatanpassa vårt samhälle behöver vi alla hjälpas åt. Det är viktigt att alla vet vad som förväntas av dem och vad de har för skyldigheter och möjligheter när det kommer till klimatanpassning för att kunna bidra på bästa sätt. Kommunen har därför en viktig roll i att samverka med olika aktörer genom att kommunicera vilka utmaningar vi står inför och vad vi kan göra gemensamt och enskilt för att förbereda oss för ett förändrat klimat.

Förväntat resultat

- Lidköpings invånare och verksamhetsutövare har god kännedom om hur Lidköping förväntas påverkas av ett förändrat klimat och vet vad de kan göra för att möta förväntade risker.
- Inom kommunkoncernen finns god kännedom om hur Lidköping förväntas påverkas av ett förändrat klimat och vilka beslut som behöver fattas samt vilka uppdrag som ska genomföras inom den egna verksamheten.
- Kommunkoncernen bidrar och deltar i det delregionala, regionala och nationella arbetet med klimatanpassning.

ANSVAR, GENOMFÖRANDE OCH UPPFÖLJNING

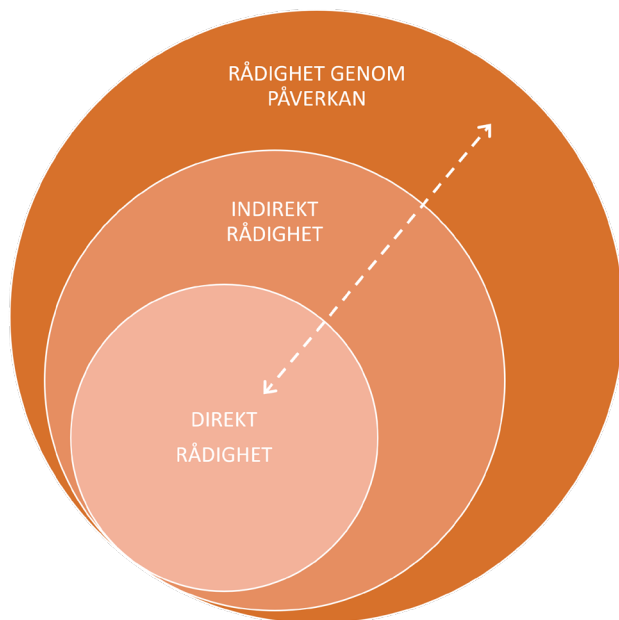
Ansvar

Kommunkoncernen har som samhällsaktör stor möjlighet att på flera olika sätt bidra till en omställning inom områden som rör energi och klimat. Det kan ske både genom konkreta åtgärder i den egna verksamheten och genom indirekt påverkan som att styra utvecklingen mot en hållbar samhällsplanering och ge förutsättningar för medborgare och verksamma i Lidköpings kommun att kunna agera så hållbart som möjligt.

Energi- och klimatplanen är kommunkoncernens sätt att visa vad den kan bidra med och ge en gemensam riktning för arbetet. Alla inom kommunkoncernen har ett ansvar att utifrån sin roll bidra till att, tillsammans med andra,

nå målen i energi- och klimatplanen. Arbetet behöver vara långsiktigt och tvärsektoriellt där olika interna och externa aktörer samverkar för att nå målen.

Energi- och klimatplanen lägger grunden för att jobba med en omställning inom energi- och klimatområdet i Lidköpings kommun genom ett antagande av planen i kommunfullmäktige. Kommunkoncernen har därefter i uppdrag att analysera vad de behöver jobba vidare med, identifiera vad som kan göras och prioritera vilka åtgärder som ska genomföras, för att sedan kunna genomföra och följa upp arbetet. Åtgärder kopplat till energi- och klimatplanen ska integreras i ordinarie verksamhetsstyrning.

Rådighet genom påverkan

Kommunkoncernen påverkas av många frågor och beslut som hanteras på andra håll. Det gäller exempelvis ekonomiska styrmedel och lagstiftning. Koncernen har viss möjlighet att påverka genom remissyttranden och engagemang i branschorganisationer.

Indirekt rådighet

Innefattar det som kommunkoncernen kan göra för att skapa förutsättningar för invånare, verksamheter och besökare att göra hållbara val.

Direkt rådighet

Innefattar det som kommunkoncernen kan påverka genom åtgärder inom den egna verksamheten.

Genomförande och uppföljning

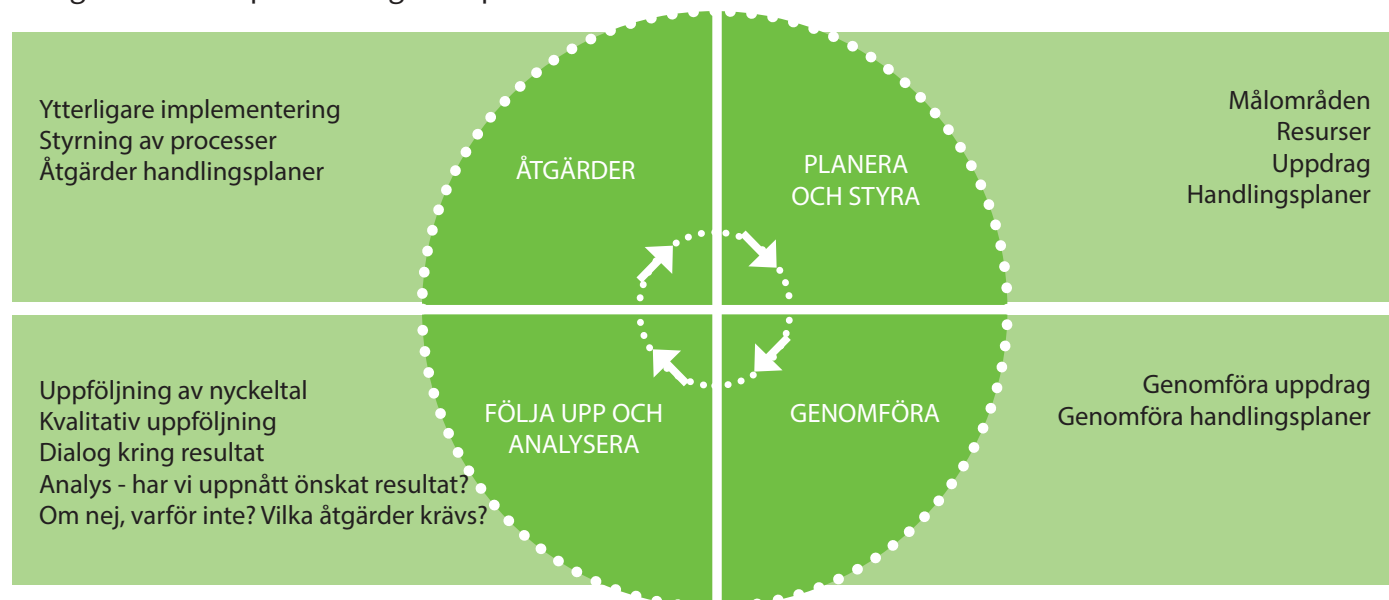
Energi- och klimatplanen pekar ut kommunkoncernens långsiktiga riktning. Planen har sikte på 2045, men ses över varje mandatperiod och revideras om behov uppstår. I tillhörande övergripande handlingsplan för energi- och klimatplanen beskrivs vad som ska genomföras de kommande åren och av vem eller vilka inom kommunkoncernen.

Ansvar och aktiviteter i handlingsplanen fokuserar på åtgärder som genomförs inom kommunkoncernens verksamheter. Åtgärder omfattar sådant som kommunkoncernen har direkt rådighet över samt sådant som kan påverkas genom att skapa förutsättningar för andra. Åtgärder omfattar även sådant som koncernen kan ha inverkan på genom påverkansarbete regionalt, nationellt eller internationellt.

och integreras i ordinarie verksamhetsstyrning. En uppföljning görs av planens handlingsplan samt utfall av nyckeltal. Utfallen av nyckeltalen analyseras och en bedömning görs av måluppfyllelsen samt om genomförda åtgärder är tillräckliga och har avsedd effekt. Uppföljningen sker i samband med årsredovisning.

I figuren nedan illustreras hur arbetet utifrån energi- och klimatplanen kommer att genomföras i en ständigt pågående process för att uppnå kontinuerlig förbättring. Framtagandet av energi- och klimatplanen med tillhörande handlingsplan utgör grunden i delprocessen ”planera och styra”.

Energi- och klimatplanens åtgärder prioriteras

STYRDOKUMENT FRÅN GLOBAL TILL LOKAL NIVÅ

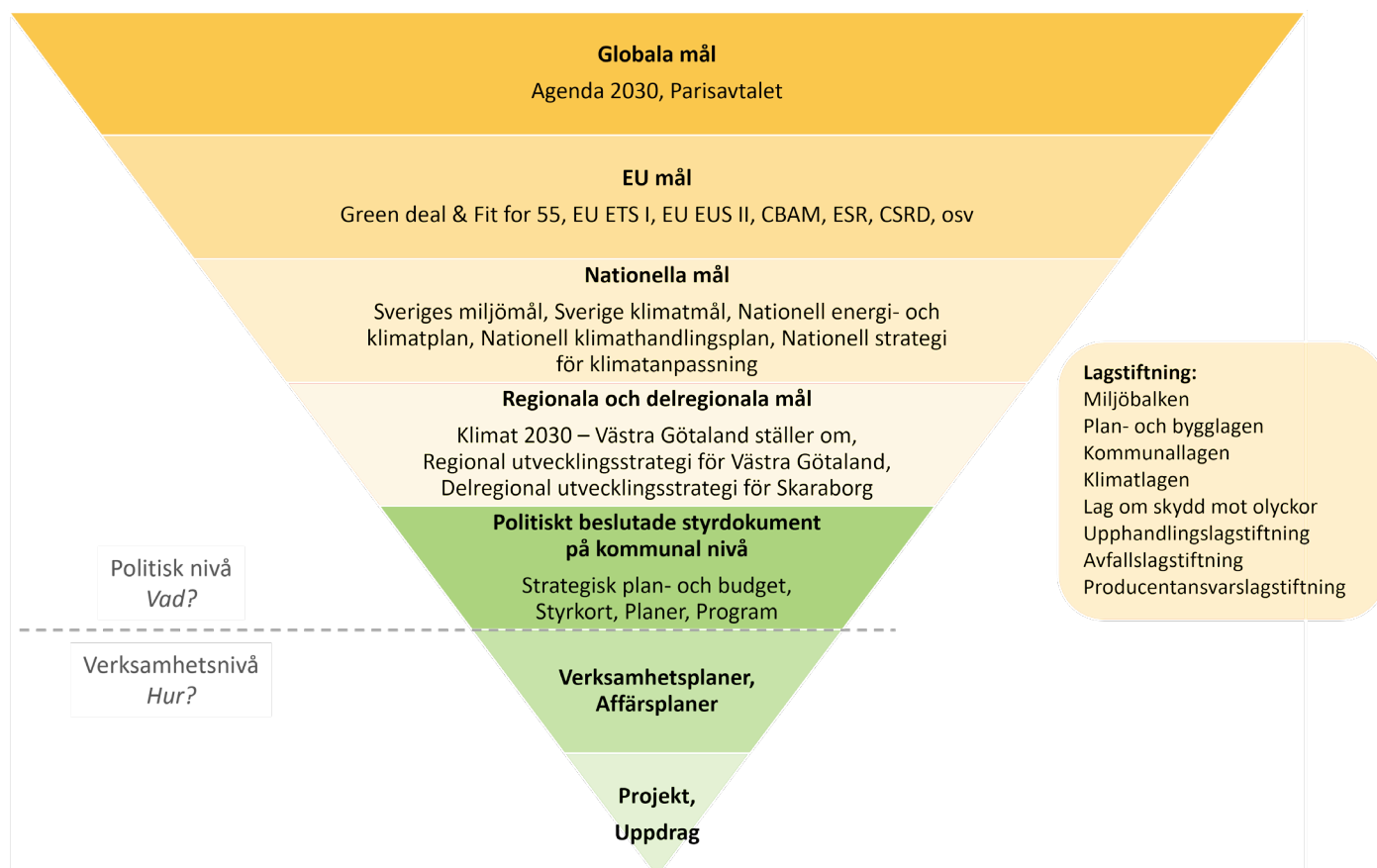
Från globalt till lokalt

Energi- och klimatplanen ska bidra till att kommunkoncernen kan nå sin vision och de politiskt beslutade mål som konkretiserar vägen mot visionen. Därmed behöver Energi- och klimatplanen förhålla sig till och fungera tillsammans med flera andra befintliga planer och mål som berör energi-, klimat- och miljöområdena. Detta gäller såväl kommunala som regionala, nationella och internationella mål och planer.

Figuren illustrerar de kopplingar som finns mellan omvärlden och det interna arbetet som sker inom kommunkoncernen. Energi- och klimatplanen är ett viktigt verktyg för kommunkoncernen för att gemensamt arbeta mot dessa mål, både internt och tillsammans med andra intressenter såsom kommuninvånarna och näringslivet.

Global och nationell nivå

Sedan många år tillbaka finns globala klimatöverenskommelser och åtaganden för att minska klimatförändringar genom minskade utsläpp av växthusgaser. EU har kraftigt ökat ambitionsnivån för minskad klimatpåverkan och utfasning av fossila bränslen de senaste åren. Kommunkoncernen står bakom och bidrar till uppfyllelse av internationella och nationella energi- och klimatmål. För Sveriges del gäller att år 2045 ska utsläppen av växthusgaser till atmosfären vara netto-noll, för att därefter uppnå negativa utsläpp.

Regional och delregional nivå

Det pågår även mycket inom energi- och klimat på regional och delregional nivå. Kommunkoncernen har undertecknat "Klimat 2030 - Västra Götaland ställer om" där Västra Götaland ska vara en fossiloberoende region senast 2030.

På delregional nivå pågår ett gemensamt arbete för att öka tillgången till el och energi inom Skaraborgs kommuner. Den stora omställningen från fossila bränslen till elektrifiering kräver en

tydlig uttalad riktning för vart Skaraborg behöver vara på väg för att säkerställa den utveckling som eftersträvas. Skaraborgs Kommunalförbund driver nu arbetet med att ta fram ett gemensamt planeringsunderlag för kommunernas energiförsörjning, med målsättning att öka tillgången till el och energi i Skaraborg.

Från Skaraborgs Kommunalförbund finns en beskrivning av betydelsen av den gemensamma energiplaneringen i delregionen.

I den delregionala utvecklingsstrategin för Skaraborg är energi ett tema som återkommer inom de samverkansområden där Skaraborgs kommuner är överens om att samarbete krävs för att nå gemensamma mål. Den effekt som eftersträvas är: "Energisystemen i Skaraborg är fossilfria och har den kapacitet som krävs för nya etableringar eller annan utveckling." Det är alltså viktigt att varken tillgång till energi eller brister inom energisystem utgöra utvecklingshinder för Skaraborg. Skaraborgs kommuner är överens om att "driva på för en storskalig elektrifiering av industri- och transportsektorerna". Till detta kommer att de gröna näringarnas kapacitet att producera energi också lyfts fram.

Befintliga arbetstillfällen hotas redan av brist på effekt, och det riskerar att medföra att man lämnar Skaraborg med förlust av arbetstillfällen som resultat. Brist på effekt förhindrar också både nya etableringar och utveckling av befintliga verksamheter samt transportsektorns omställning. Skaraborgs kommuner arbetar tillsammans för att nya etableringar skall ske i Skaraborg, och man har gemensamt antagit mål om att växa från 270 000 invånare till 300 000 samt att bli en integrerad arbetsmarknad. Detta är en grund för att säkra kompetensförsörjning och i längden välfärdens finansiering.

I Skaraborg finns 15 kommuner och ett tjugotal energibolag. Till detta kommer andra aktörer som också kan bidra i omställningen. Detta skapar en verkligt komplex situation.

Vid ingången av 2023 abonnerar energibolagen, de lokala näten, i Skaraborg på knappt 600 MW effekt. Till det kommer ytterligare 200 MW där större förbrukare är anslutna direkt på regionnäten. I Skaraborg förbrukas cirka 3,5 TWh el per år. Ett flertal analyser pekar på att förbrukningen kan behöva fördubblas in emot 2030. Produktionen av el i Skaraborg uppgår till cirka 1,2 TWh per år. Ungefär 2/3 av all el som förbrukas i Skaraborg importeras således.

Svenska Kraftnät tidigarelägger en förstärkning av stamnätet från Hallsberg till Timmersdala. Exakt när detta kommer att vara färdigställt är inte klart, men det kan skapa förutsättningar för utökad överföring till Skaraborg. Samtidigt kommer kraftigt ökade behov av el i norra Sverige sannolikt att medföra att tillförsel av el från andra delar av Sverige endast kommer att kunna ske i begränsad omfattning. Skaraborg behöver själva ta kontrollen över situationen genom att kraftigt öka lokal produktion, utbyggnad av flexlösningar, effektivisering, av-elektrifiering av till exempel uppvärmning och kloka investeringar i lokala nät. Endast så kan målen i den delregionala strategin nås.

Skaraborgs kommuner kan på olika vis bidra till den utveckling som behövs:

1. Etablera kommunala energiplaner som styr mot målen, och inkludera energisystemens utveckling i annat strategiskt arbete som översiktsplaner med mera.
2. Etablera eller uppdatera vind- och solbruksplaner och attrahera investeringar. Samt driva medborgardialog och förankring för att möjliggöra lokal produktion i form av vind och sol.
3. Vara ett föredöme genom att ha höga ambitioner för egen lokal produktion. Nyttja egna tak, kommunal mark och främja industri-initiativ.
4. Driva ett offensivt arbete med effektiviseringar och smart styrning i kommunernas egna verksamheter.
5. Säkerställa en ändamålsenlig ägarstyrning av kommunala energibolag som skapar förutsättningar för den utveckling som behöver ske.
6. Analysera och bedöma finansiering av kommunala energibolag. Stora investeringar i energisystem krävs till 2030.

Vidare kan kommunerna arbeta för att säkerställa god samordning mellan olika aktörer som energibolag och näringsliv samt mellan kommunerna.

Skaraborgs kommuner är också eniga om att öka den lokala energiproduktionen. I de kommunala energiplanerna beskrivs hur kommunerna bidrar till ökad produktion av fossilfri energi.

”

Lokal nivå

Lidköpings kommun har flera andra styrdokument som berör utmaningarna inom energi- och klimat, så som strategisk plan och budget, hållbarhetsprogrammet, avfallsplanen och översiktsplanen. Strategisk plan och budget 2024-2026 innehåller verksamhetsmål, som berör energi och klimat. De återfinns i styrkort 2024-2027. Målen är de förtroendevaldas viljeinriktning och definierar vad som ska prioriteras under mandatperioden för att nå kommunens vision. Hållbarhetsprogrammet

pekar ut färdriktningen för att bidra till att nå de globala målen i Agenda 2030 och förverkliga kommunens vision ”Lidköping en välkomnande och hållbar kommun”. Energi- och klimatplanen behandlar och konkretiserar flera av hållbarhetsprogrammets målområden. Kommunens avfallsplan ska tydligt visa på kommunens ambition och inriktning inom avfallsområdet. Översiktsplanen anger kommunens långsiktiga och övergripande utvecklingsstrategi där frågor som rör energi och klimat spelar en viktig roll.

Lidköpings kommun
531 88 Lidköping
0510-77 00 00
www.lidkoping.se